

■■■■ debatt

kunne disse faktakunnskapene. Det er langt mer enn å bare vite svaret.

I fjor var jeg på besøk i en barnehage hvor barn fikk lekser. Studenter i barnehagen kunne fortelle om foreldre og foresatte som formidlet utilsårlig frustrasjon og dårlig sam-

vittighet når det ikke var tid til å gjøre leksene hjemme som skulle være klar til neste dag eller uke og vises frem for personalet. Studentene viste meg et læringsprogram hvor barnas svar skulle tolkes som rett eller feil. Et det riktig å bli frus-

trert over unge studenters måter å tenke om læring og verden på, hvis det er et slikt læringsperspektiv vi forfekter overfor både barn og foreldre? Har forresten lekser noe å gjøre i barnehagen i det hele tatt? ■

Barn lærer også med kroppen!

Merete Lund Fasting er førsteamanuensis ved Fakultet for helse og idrettsvitenskap, Universitetet i Agder.

17. september 2015 var det et seminar i Oslo om nyere barnehageforskning (jeg så en annonse for det i etterkant). Mari Rege, lederen for Agderprosjektet, hadde et innlegg her, og tittelen var: «Agderprosjektet: et randomisert og kontrollert forsøk om hva som er viktig innhold i barnehagen.» (min utheving). Når jeg går inn på nettsiden til Agderprosjektet, og ser på litteraturlisten de har lagt ut om prosjektet, ser jeg at det sentrale for prosjektet er at barn skal lære selvregulering. På nettsiden til Agderprosjektet ligger det også en film med forklaringer om hjernen. Jeg ser gjennom filmen og det formidles at Agderprosjektet er opptatt av barns abstrakte og logiske tenking. Lengre ut i filmen forklarer Svanaug Lunde at det er svært viktig for barnehagebarn å lære seg å regulere sin atferd og sine følelser. Hun snakker i filmen om at det er viktig for barn å kunne regulere emosjonene når de skal begynne på skolen.

Når en ser på Agderprosjektets hjemmeside får en inntrykk av at det viktigste innholdet i barnehagen er at barn skal lære følelsesregulering og selvregulering. På nettsiden, i filmen og på litteraturlisten står det ingenting om kropp og bevegelse. Dette selv om vi i 2015 vet svært godt at hjernen utvikler seg i dialog med kroppen og at kropps-

«Hvordan skal en lære selvregulering før en har fått bevegelseskompetanse? Barn i fem-seks-årsalderen er ofte i en enorm vekstfase som kan kalles den lille puberteten.»

lige bevegelser er med og påvirker hjernens utvikling. Helsedirektoratet skriver på sine nettsider at fysisk aktivitet synes å ha en positiv innvirkning, ikke bare på barn og unges motoriske utvikling, men også på skoleprestasjoner.

Dion Sommer er klar på at leken og en helhetsorientert pedagogikk er barns største kilde til læring. Han kritiserer målstyrt læring og instruksjonspedagogikk brukt

på barn i barnehage. 2. november 2015 leser jeg i Dagsavisen om en ny norsk barnehageundersøkelse ledet av Elisabeth Bjørnstad. 93 barnehager landet over har vært med, og forskerne har funnet at for små barn i barnehagen er frileken den beste arenaen for å utvikle språket. Små barn lærer mer språk ved å bygge en snømann og snakke om det enn i mer voksenstyrte aktiviteter.

Jeg vet at Agderprosjektet er styrt av Universitetet i Stavanger, men undersøkelsen er lagt til Agder (jeg regner med at det er på grunn av levekårsutfordringene i Agder). Forskningsprosjektet har fått 43 millioner kroner, og barn i mange barnehager skal få to timer skoleforberedende opplegg om dagen i en periode. Barn i barnehagealder er kroppslike, og deres nervesystem, sanser og motorikk utvikles. Hvordan skal en lære selvregulering før en har fått bevegelseskompetanse? Barn i fem-seks-årsalderen er ofte i en enorm vekstfase som kan kalles den lille puberteten. Dette kan gi ukontrollerte bevegelser, og barna kan snuble, dulte borti og virke voldsomme. Da er det viktig at barna får beveget seg mye og

får mange kroppslige erfaringer. Er det viktigste for barna i denne alderen å lære å regulere sine følelser?

Jeg har skrevet en doktorgradsoppgave om barns lekeverden uten dørs, og for tiden er jeg ute i barnehager og observerer barns kroppslighet i lek. Jeg er i min forskning opptatt av barneperspektivet og jeg er opptatt av å forsøke å forstå barns verden. Jeg underviser bar-

nehagelærerstudenter, kroppsøvingstudenter, friluftslivsstudenter og idrettsstudenter om barn, motorikk, bevegelsesglede og kroppslighet. Jeg er opptatt av å ha en helhetlig tilnærming til barn. Hvordan blir det når en tenker hjernens utvikling uten å tenke hjernen som en del av kroppen? Jeg brenner for at barn skal oppleve mestring, glede, sosialt samvær og få troen på

seg selv før de skal begynne på skolen. Jeg er opptatt av at de som jobber med barn må kunne barn. Hva er barn modne for å lære? Kroppen er grunnlaget for hele vår eksistens, og kroppen er sentral i barns læring. Det barn opplever, føler og lærer er direkte forbundet med deres kroppslige væren i verden. Barn husker ikke bare med hjernen, men med hele kroppen. ■

Anerkjennelse og barns beste

Alicia Jakobsen er masterstudent ved Høgskolen i Østfold og pedagogisk leder i Lille Grønland Barnehage

I barnekonvensjonen står det: «Barnets beste skal for dem komme i første rekke» (Art. 18 oppdragelse og oppfostring). Men hva er barns beste egentlig? Mange av de valgene vi tar i barnehagen mener vi er for barns beste. Vi må ta valgene og avgjørelsen daglig, og vi må leve med at de må tas. Men er det virkelig barns beste vi tenker på hver gang vi tar en avgjørelse som angår de barna? Vi må stå til ansvar for de valgene, men hvordan vet vi at det vi gjør akkurat der og da er til barns beste?

Jeg ønsker å henvise til en artikkel av Stian Pedersen «Anerkjenn min gråt, du kjære voksne!» som jeg synes er spennende og som satt i gang nye tanker hos meg. Han skriver:

Lær meg at følelsene mine er noe som er godkjent å vise. Omfavn min gråt, og jeg vil stadig bli tryggere på akkurat deg som gjør dette. Det gjelder alle følelsene mine, de positive

som negative. [...] Om jeg behøver oppmerksomhet, så gråter jeg. Det er jo en del av kroppsspråket mitt jo. Min måte å kommunisere med deg på. Du må anerkjenne alle mine følelser, og du må respektere disse. Ellers kan det hende at jeg ikke føler meg sett. [...] Men anerkjenn meg heller først. Fortell meg at du forstår hvorfor jeg er lei meg. Kanskje gråter jeg enda litt til da. Men, jeg får tømt meg for de negative følelsene. Og sitter igjen med en lettelse. (Pedersen, barnehage.no, 26.10.2015)

Ei lita jentes eller en liten gutts appell til de voksne, til oss som er der på avdelingen. Vi som omtales som trygghet. Men det er samtidig samme «vi» som omtaler mye av det som skjer som «barns beste», det som har blitt et slags slagord i barnehagesammenheng. Hvordan kan vi vite hvordan den lille kroppen har det? Hva som er best i den konkrete situasjonen? Jeg må dømme den situasjonen jeg er i der og da, og jeg må handle uten å være skråsikker om det jeg gjør er riktig. Hvorfor mener jeg at «jeg vet hvordan du har det»?

Hva er egentlig i vårt fokus, når vi handler «til barns beste»? Fokuserer vi på selve handlingen, eller er det

resultatet av handlingen vi mener er vesentlig? Og igjen, er handlingen eller dens resultat viktig og vesentlig for oss og for at vi skal ha det bra på jobb, eller er det bra for barna?

I mine handlinger vier jeg fokuset til barna, og i det fokuset står anerkjennelse ganske sentralt. Å handle slik at jeg viser at jeg bryr meg om hvordan barnet har det, men samtidig i tråd med Levinas, vite at selv om jeg prøver, så vil jeg aldri fullt ut forstå det barnet som jeg kom i relasjon med.

Hvis jeg ønsker å se tilbake på den situasjonen som er beskrevet i artikkelen jeg henviser til i tidlige- re, vil det si at en førskolelærer ikke handler til barns beste hvis han/hun hysjer på barnet, prøver å roe det ned for å få stillhet på avdelingen? Hvis førskolelæreren avleder barnet eller sier «Du har ikke noe å gråte for» – hvor har anerkjennelse blitt av i det bildet? Når barnet slutter å gråte er vi tilbake i den ideelle situasjonen. Men selvfølelsen til det barnet, som til syvende og sist slutter å gråte, ble krenket og behovet dets ble ikke sett. Da kan ikke vi snakke om anerkjennende væremåte, det var i den forstand ikke til barnets beste at det barnet blei hysjet. ■